

Załącznik do Uchwały Nr VII /46/11
Rady Gminy Dmosin
z dnia 30 czerwca 2011 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE DMOSIN
NA LATA 2011 -2016**

**Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Dmosin na lata 2011-2016**

I WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

Przemocą w rodzinie określane jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy:

- **Przemoc fizyczna** – bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, ale także używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem, zadawanie bólu.
- **Przemoc psychiczna** – sprawowanie przez sprawcę przemocy kontroli nad ofiarą, np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów, mówienie ofierze, że jest brzydka, głupia, chora psychicznie, że nikt jej nie chce, że bez sprawcy sobie nie poradzi.
- **Przemoc seksualna** – zmuszanie do odbycia stosunku, lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także wymuszanie współżycia w nieakceptowanej formie. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia udzielenie im pomocy.
- **Przemoc finansowa(ekonomiczna)** – np. utrzymywanie ofiary w całkowitej zależności finansowej od sprawcy, zakazywanie jej pracy zawodowej, itd.
- **Przemoc polegająca na osaczaniu** – np. ciągłe chodzenie za kimś, dzwonienie do niego w celu wyrządzenia mu krzywdy, zastraszenia.

• **Przemoc w wymiarze społecznym** – zakazywanie ofiarze kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie jej wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych.

Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ma służyć podjęciu celowych i skoordynowanych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Dmosin.

Ustawa z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w art.6 ust.2 jako zadania własne gminy określa tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym:

1. opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Są to dla gminy zobowiązania ustawowe, ale główną przesłanką do tworzenia programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie będzie zawsze dobro mieszkańców i ochrona rodziny. Przyjęte w Programie zadania odnoszą się do następujących obszarów działania:

profilaktyka – promowanie wartości rodzinnych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych, kształtowanie stylu życia bez przemocy,

edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy, jego skutków oraz możliwości pomocy,

interwencja – przerwanie przemocy, ochrona ofiar, izolacja sprawców, podjęcie środków prawnych wobec sprawców,

wspieranie – przeciwdziałanie izolacji społecznej ofiar, poczuciu osamotnienia i bezradności, uświadamianie praw i możliwości rozwiązania problemu przemocy, udzielenie profesjonalnej pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej.

Zadaniem Gminnego Programu jest zwrócenie szczególnej uwagi mieszkańców Gminy Dmosin na zjawiska przemocy w rodzinie, przerwanie jej stosowania, zminimalizowanie skutków oraz doprowadzenie do poniesienia konsekwencji przez sprawców. Istotne znaczenie mają wszelkie działania nie tylko uświadamiające problem, ale także zapobiegające jego występowaniu poprzez promowanie wartości rodzinnych, szeroką edukację w zakresie skutków każdego rodzaju przemocy i zachęcanie do stylu życia bez przemocy, w każdej dziedzinie funkcjonowania społecznego.

Jako cel główny Program wyznacza ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Dmosin, przy zaangażowaniu organizacji i instytucji samorządowych, państwowych, kościelnych, prywatnych oraz organizacji pozarządowych.

Program zawiera cele i zadania dla różnych służb działających na rzecz mieszkańców gminy. Wyznacza także działania, które należy podjąć w zakresie profilaktyki i edukacji, a także interwencji w przypadku ujawnionej przemocy domowej, pomocy i ochrony ofiar oraz

wytacza kierunki oddziaływań wobec sprawców. Wskazuje także instytucje i organizacje odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne, program ogólnopolski oraz uchwały samorządowe:

- Ustawa z dnia 12.03.2004 roku o pomocy społecznej
- Ustawa z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie

Dla właściwego ukierunkowania podejmowanych działań konieczne jest dokonanie analizy problemów społecznych na terenie Gminy Dmosin.

Gminę zamieszkuje 4557 mieszkańców (dane na dzień 31.12.2010 r.)

Na terenie gminy znajdują się:

- Szkoła Podstawowa (Kołacin)
- Zespół Szkół Samorządowych obejmujący szkołę podstawową i gimnazjum(Dmosin)
- Przychodnia Zdrowia (Nagawki, Kołacin)
- Gminna Biblioteka Publiczna (Dmosin)
- Świetlice Profilaktyczno-Wychowawcze w Dmosinie i Nagawkach
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (Dmosin)

Na terenie Gminy funkcjonują kościoły dwóch wyznań.

Instytucjonalną działalność na rzecz pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach, ośrodek współpracuje z policją, komisją rozwiązywania problemów alkoholowych, kuratorami oraz szkołami.

Bezrobocie na dzień 31 marca 2011r.

	Zarejestrowani bezrobotni		Z prawem do zasiłku	Do 25 roku życia	Po 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
	Ogółem	W tym kobiety				
Gmina Dmosin	190	86	25	43	48	108

Dane : PUP Brzeziny

Tabela 1. Interwencje domowe policji

Interwencje domowe	Liczba interwencji w roku	
	2009 rok	2010 rok
Przemoc w rodzinie	59	71
Procedura „Niebieskiej Karty”	8	8

Z danych z Komisariatu Policji wynika, że z każdym rokiem wzrasta ilość interwencji domowych w związku z powyższym należało by podjąć działania, które pozwolą zahamować stały wzrost przemocy domowej w oparciu o posiadane zasoby.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dmosinie wynika, że w 2010 r. z różnych form pomocy skorzystały 173 rodziny o łącznej liczbie osób w rodzinie 458, co stanowi 10,05 % ogółu mieszkańców gminy.

Z wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych GOPS wynika, że zjawisko przemocy w rodzinie jest tematem zamkniętym, który rzadko kiedy wychodzi poza rodzinę. Choć zjawisko istnieje, widoczna jest niechęć ofiar przemocy do uruchomienia procedury „Niebieskiej Karty”, której głównym celem jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego i interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie 2008-2010 nie uruchomił takiej procedury mimo iż pracownicy socjalni informowali o takiej możliwości w przypadkach podejrzeń o przemoc.

II ANALIZA SWOT

Mocne strony

- silne więzi rodzinne
- dobre rozpoznanie środowiska przez pracowników socjalnych
- dobra współpraca z policją, szkołami, zakładami opieki zdrowotnej, GKRPA, kuratorami, organizacjami pozarządowymi,

Słabe strony

- brak specjalistów do pracy z rodziną
- brak hotelu/mieszkania chronionego dla ofiar przemocy
- brak zaufania ze strony ofiar przemocy do instytucji
- stereotypy funkcjonujące na temat przemocy domowej zarówno wśród służb pomagających jak i w środowisku lokalnym,
- brak wskazanego miejsca odizolowania sprawcy przemocy

Szanse

- zmiany prawne umożliwiające niesienie skutecznej pomocy osobom zagrożonym przemocą domową
- kształcenie się kadry służb socjalnych
- zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy
- pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem

Zagrożenia

- problemy uzależnień członków rodzin
- brak akceptacji środowiska na ujawnienie problemów przemocy

- osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą
- brak umiejętności pozyskania wsparcia

III PROGRAM

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodziny poprzez powstanie zintegrowanego systemu pomocy rodzinie z problemem przemocy w rodzinie

ZADANIA I CELE SZCZEGÓŁOWE

Zadanie 1

Utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Cel powołania zespołu: szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb

Wójt Gminy w drodze Zarządzenia powoła Interdyscyplinarny Zespół do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zadania zespołu

- przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy i uruchomienie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy
- kierowanie ofiar i sprawców przemocy do specjalistów zajmujących się sprawami przemocy
- monitorowanie rodzin, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy
- zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”
- gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy
- analiza wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych mający związek z nadużywaniem alkoholu i stosowaniem przemocy,
- występowanie z zawiadomieniem do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art.2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

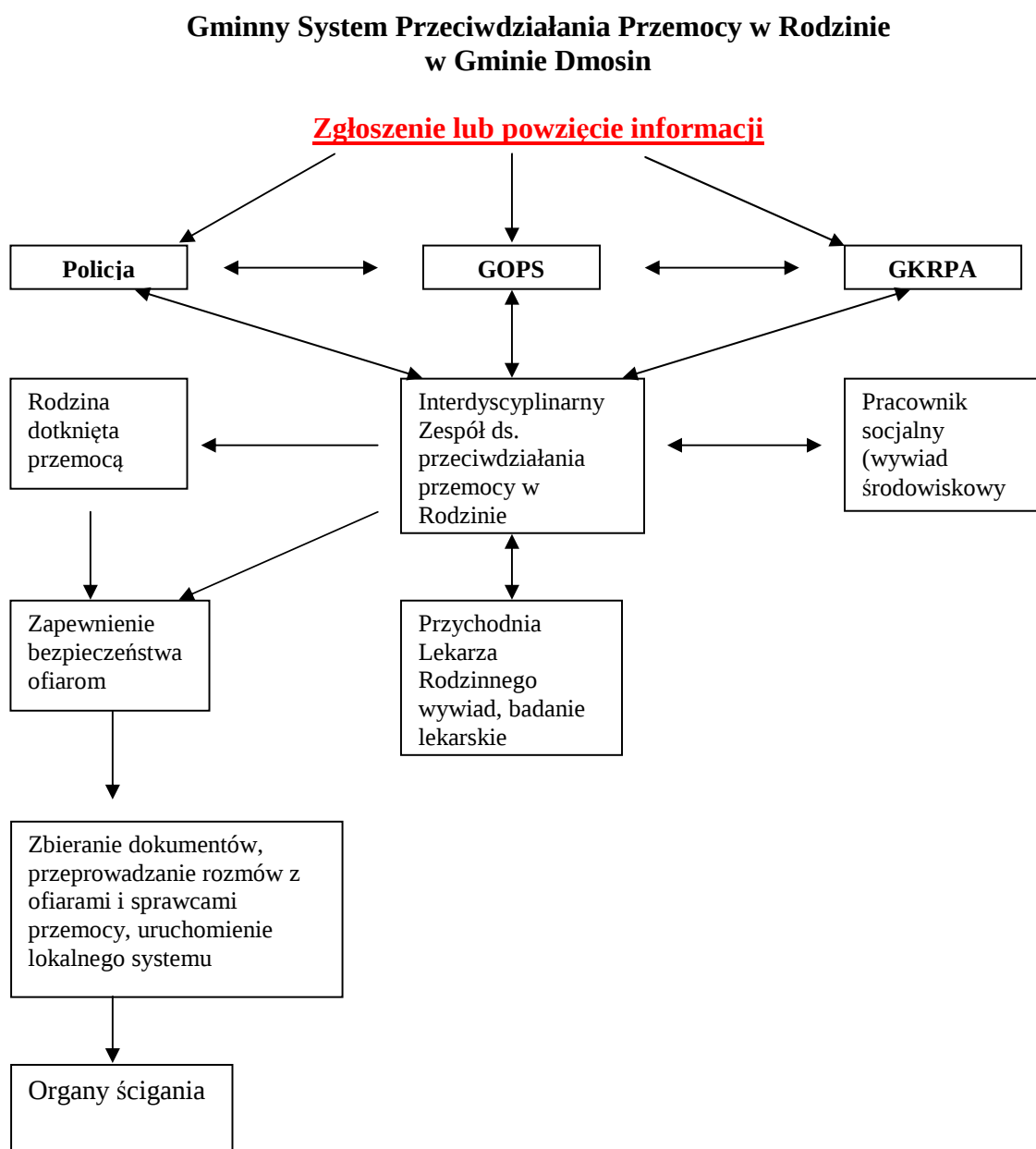
Zadanie 2

Stworzenie Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Dmosin

Zgodnie z art. 6 ust 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w związku z powyższym uruchomi się system przeciwdziałania przemocy oparty na pracy Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy współpracy różnych instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ze

szczególnym uwzględnieniem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do którego będzie należała obsługa administracyjna .

Poniższy schemat określa zasady współpracy Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Dmosin .

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Pomoc zmierzająca do przerwania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia negatywnych następstw występowania przemocy przez sprawcę.

Lp.	ZADANIA	Realizatorzy
1	-powołanie zespołu interdyscyplinarnego	Wójt Gminy
2	interwencje zespołu interdyscyplinarnego lub grup	Policja, GOPS, placówki

	roboczych działania edukacyjno - wspierające	edukacyjne i oświatowe, służba zdrowia
3	interwencje w przypadku przemocy wobec dzieci	Policja, GOPS, placówki edukacyjne i oświatowe, służba zdrowia
4	udzielanie specjalistycznego poradnictwa ofiarom przemocy(prawnego, socjalnego, psychologicznego)	GOPS,

2. Przerwanie stosowania przemocy przez sprawcę.

Lp.	ZADANIA	Realizatorzy
1	- stosowanie działań w ramach procedury „Niebieska Karta”	Policja, GOPS, placówki edukacyjne i oświatowe, służba zdrowia
2	stosowanie wobec uzależnionych sprawców przemocy procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego	GKRPA, Policja, GOPS
3	stosowanie wobec sprawcy przemocy sądowego zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym lub zbliżania się do niego oraz nakazu opuszczenia lokalu	GKRPA, Policja, GOPS, Sąd, Prokurator

3 Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości lokalnej dotyczącej przemocy domowej

Lp.	ZADANIA	Realizatorzy
1	udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym	Policja, GOPS, placówki edukacyjne i oświatowe, służba zdrowia
2	rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy.	Urząd Gminy, GOPS
3	edukacja w zakresie przemocy w rodzinie kierowana do dzieci i młodzieży szkolnej	Policja, GOPS, placówki edukacyjne i oświatowe, służba zdrowia GKRPA,
4	edukacja lokalnych środowisk społecznych w zakresie rozpoznawania i reagowania na symptomy pomocy	Zewnętrzne instytucje szkolące

4. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, poprawa skuteczności podejmowanych działań.

Lp.	ZADANIA	Realizatorzy
1	organizowanie szkoleń dotyczących przemocy w rodzinie dla pracowników socjalnych, policjantów, pedagogów, wychowawców, pracowników służb medycznych, członków	Zewnętrzne instytucje szkolące

	GKRPA	
2	współpraca przy realizacji procedury „Niebieska Karta”	Policja, GOPS, GKRPA

IV. SPODZIEWANE EFEKTY

- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy,
- zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy
- zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy
- pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- spadek liczby rodzin w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.

V. ODBIORCY PROGRAMU.

1. Ofiary przemocy w rodzinie, w tym:
 - dzieci,
 - współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych,
 - osoby starsze,
 - osoby niepełnosprawne.
2. Świadkowie przemocy w rodzinie.
3. Sprawcy przemocy w rodzinie.
4. Przedstawiciele władz lokalnych.
5. Przedstawiciele instytucji i służb, pracujących na rzecz dzieci i rodzin (nauczyciele, pedagodzy, wychowawcy, psycholodzy, pracownicy socjalni, policjanci, pracownicy służby zdrowia, księża)

VI. REALIZATOR PROGRAMU

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Szkoły i inne jednostki organizacyjne, wymienione w Ustawie o systemie oświaty,
3. Komenda Powiatowa Policji,

4. Służba Zdrowia,
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
6. Organizacje pozarządowe, kościół.

VII. TERMIN REALIZACJI

Program realizowany będzie w latach 2011-2016

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016 są przede wszystkim środki własne Gminy.